

P.Z.E. br. 61/11

HRVATSKI SABOR

Zastupnik Darko KLASIĆ

Zagreb, 23. rujna 2021. g.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Amandman na konačan prijedlog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, drugo čitanje, P.Z.E. br. 61.

Na temelju čl. 196. st. 2. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18, 53/2020., 119/2020. i 123/2020.), na konačan prijedlog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, drugo čitanje, P.Z.E. br. 61. podnosim sljedeći

AMANDMAN

U članku 218. stavak (1), točka 3., iza podtočke a) dodaje se podtočka b):

„b) pravo umnožavanja i priopćavanja javnosti na bilo koji način, uključujući činjenjem dostupnim javnosti, kad informativnu publikaciju ili bilo koji njezin dio na internetu koristi pružatelj usluga informacijskog društva, iz članka 166. ovoga Zakona.“

U članku 218., stavak (3)., točka 4., briše se podtočka b.

Dosadašnja podtočka c. postaje podtočka b.

Dosadašnja podtočka d. postaje podtočka c.

Dosadašnja podtočka e. postaje podtočka d.

O b r a z l o ž e n j e:

U članku 218., stavku 1. uređuju se srodna prava koja se mogu ostvarivati putem sustava kolektivnog ostvarivanje prava, pri čemu se radi o otvorenoj listi prava. Dakle, prava navedena u stavku (1) mogu se ostvarivati kroz sustav kolektivnog ostvarivanja prava, ali to nije jedina mogućnost nego je ona stvar slobodnog izbora nositelja prava. Nositelji prava se mogu odlučiti za tu opciju, ili vlastita srodna prava ostvarivati individualno. To nositeljima prava otvara mogućnost izravnog dogovora i licenciranja s korisnikom prava (pružateljima usluga informacijskog društva, odnosno internetskim platformama), bez troška kolektivne

zaštite u slučaju kada prava ostvaruju kolektivno. Suprotno argumentaciji predlagatelja da je obavezno kolektivno ostvarivanje prava u doba rasta globalne digitalne ekonomije jedina mogućnost zaštite nositelja prava, propisivanjem da se srodno pravo izdavača informativnih publikacija može realizirati i individualno, zadržat će se mogućnost ugovorne slobode i slobodnog raspolaganja pravima od strane nositelja. To je vrlo bitno radi veće pravne sigurnosti i uređenja funkcionirajućeg tržišta privlačnog za korisnike prava, odnosno internetske platforme koji trebaju biti korisnici zaštićenog sadržaja i za to plaćati izdavače.

U članku 218., stavku 3. uređuju se srodna prava koja se mogu ostvarivati isključivo putem organizacija za kolektivno ostvarivanje prava (obavezno kolektivno ostvarivanje prava). Među njima su u točki 4. sadržana prava nakladnika informativnih publikacija, za informativne publikacije u cijelosti ili u dijelu, u pogledu kojih postoji obaveza da se ostvaruju jedino putem organizacija za kolektivno ostvarivanje prava. U podtočki b) konkretno se definira novo srodno pravo izdavača koje se kao takvo po prvi puta uvodi i regulira člankom 15. Direktive (EU) o autorskim i srodnim pravima 2019/790, a koju se ovim zakonom prenosi u hrvatsko zakonodavstvo:

b) pravo umnožavanja i priopćavanja javnosti na bilo koji način, uključujući činjenjem dostupnim javnosti, kad informativnu publikaciju ili bilo koji njezin dio na internetu koristi pružatelj usluga informacijskog društva, iz članka 166. ovoga Zakona

Uvođenje obveznog kolektivnog ostvarivanja srodnih prava izdavača informativnih publikacija u suprotnosti je s Direktivom (EU) 2019/790. Europska komisija i povjerenik Breton osobno su u nekoliko navrata izrazili jasan stav da države članice ne smiju provoditi članak 15. Direktive (EU) 2019/790 o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu putem mehanizama obveznog kolektivnog ostvarivanja prava. Nedavno je Komisija odgovorila na pitanje zastupnika u Europskom parlamentu i pojasnila da čl.15 Direktive ne uvodi obvezno kolektivno ostvarivanje srodnih prava. Članak 15. Direktive izdavačima informativnih publikacija daje ekskluzivna prava da odobre ili zabrane distribuciju i činjenje dostupnim javnosti njihovih publikacija od strane pružatelja usluga informacijskog društva. Nametanje obveznog kolektivnog ostvarivanja prava oduzelo bi izdavačima ovo ekskluzivno pravo, onemogućavajući izdavače da odobre ili zabrane upotrebu njihovih publikacija.

Štoviše, ako se nositelj prava isključi iz sustava kolektivnog ostvarivanja prava, kako bi slobodno raspolagao svojim isključivim pravom, ne postoji pravni položaj za traženje naknade od korisnika (pružatelja usluga informacijskog društva, odnosno internetskih platformi). To je u suprotnosti s načelom ugovorne slobode, koja je autonomni koncept prava EU koji bi se trebao horizontalno primjenjivati, budući da je prisutan i u drugim odredbama EU Direktive o autorskom pravu (članak 18.). Osim toga, nedopuštanje izdavačima da slobodno licenciraju prema vlastitim uvjetima narušava temeljno pravo na intelektualno vlasništvo, sadržano u članku 17. stavku 2. Povelje o temeljnim pravima EU-a. Ova odredba stvara pravnu nesigurnost i ograničava ugovornu slobodu koja bi sveukupno

mogla obeshrabriti ulaganja u medijsku industriju u Hrvatskoj kroz smanjeni interes za korištenjem srodnih prava od strane korisnika tj. internetskih platformi za informativnim publikacijama ili njihovim dijelovima.

Dodatno, gornja odredba, značajno ograničavajući ugovornu slobodu izdavača, nadilazi ono što je navedeno u Direktivi i suprotna je stajalištu Komisije te se kao takva može smatrati tehničkim propisom na unutarnjem tržištu. Prema Direktivi 2015/1535, države članice obvezne su komunicirati tehničke propise na razini EU putem postupka notifikacije utvrđenog u Direktivi 2015/1535 kako bi razmotrile ili smanjile prepreke slobodnom kretanju roba i usluga do kojih bi ova mjera mogla dovesti. Budući da to u ovom slučaju do sada nije učinjeno, izglasavanje Konačnog prijedloga zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u predloženom obliku izložilo bi Republiku Hrvatsku dvama postupcima povrede prava EU koje poduzima Europska komisija.

Darko KLAŠIĆ

